

3. OCENA CECH UŻYTKOWYCH KONI WIERZCHOWYCH I ZAPRZĘGOWYCH

WSPÓLZALEŻNOŚĆ MIĘDZY OCENĄ ŻREBAKA PEŁNEJ KRWI ANGIELSKIEJ PO URODZENIU A JEGO WYNIKAMI W WYŚCIGOWYCH PRÓBACH DZIELNOŚCI

Maria Świdzińska

ZZD Pawłowice k. Leszna

WSTĘP

W niektórych stadninach koni pełnej krwi, między innymi w Golejewku, hodowcy od wielu lat opisują źrebię po około 12 godzinach po urodzeniu. Zapis dotyczy najważniejszych cech budowy, a więc ram, głębokości klatki piersiowej, skątowania łopatki, dźwigni zadu, postawy kończyn, szlachetności itp. Podaje się również ocenę w stopniach (od 2 do 5). Wśród hodowców panuje pogląd, że jakie jest źrebię po urodzeniu, takie będzie zwierzę dorosłe. Na podstawie więc wyglądu i budowy źrebaka można przewidzieć jaka będzie jego późniejsza klasa wyścigowa.

Celem pracy jest zatem zbadanie, czy istnieje współzależność między wstępną oceną źrebięcia przez hodowcę, a jego późniejszą wartością użytkową na torze wyścigowym.

MATERIAŁ I METODA

Materiał do badań stanowiły zapisy, dotyczące 250 źrebiąt pełnej krwi urodzonych w latach 1959-1974 w stadninie Golejewko. Źrebięta oceniane były około 12 godzin po urodzeniu przez hodowcę inż. Macieja Świdzińskiego. Stosowano skalę ocen od 2 do 5 (także połówki ocen). Zastosowano następujące kryteria oceny wartości użytkowej koni na torze wyścigowym.

1. Współczynnik powodzenia, czyli suma wygrana przez danego osobnika w wieku 2 i 3 lat podzielona przez średnią wygraną na konia 2- i 3-letniego na torze wyścigowym w badanym okresie.
2. Średnia wygrana w wieku 2 i 3 lat na 1 start.
3. Suma wygranych w wieku 2 i 3 lat.

Brano pod uwagę tylko wygrane krajowe, ponieważ obliczanie współczynnika powodzenia w przypadku wygranych sum za granicą jest obarczone błędem. Dane dotyczące kariery wyścigowej koni zaczerpnięto z „Wiadomości Wyścigowych”.

W celu określenia współzależności między oceną hodowcy a wartością konia na torze wyścigowym, obliczono:

- 1) współczynnik korelacji i regresji między oceną hodowcy a współczynnikiem powodzenia,
- 2) współczynnik korelacji i regresji między oceną hodowcy a średnią wygraną na start w wieku 2 i 3 lat,
- 3) współczynnik korelacji i regresji między oceną hodowcy a sumą wygranych w wieku 2 i 3 lat.

Współczynnik korelacji i regresji oraz istotność współczynnika regresji obliczano wg Ruszczyca [4].

WYNIKI BADAŃ

Jak wynika z danych zawartych w tabeli, zmienność parametrów oceny wartości wyścigowej koni była bardzo duża, o czym świadczy duża wartość średniego odchylenia i współczynnika zmienności. Świadczy to

Tabela 1

Zestawienie średnich wielkości badanych cech

Cecha	Liczba koni	Średnia arytmetyczna	Średnie odchylenie	Współcz. zmienności
Ocena hodowcy	250	3,9	0,48	12,32
Współczynnik powodzenia	250	1,39	1,39	100,2
Średnia wygrana/start	250	3 788,3	4 078,1	107,6
Suma wygranych	250	42 878,5	46 659,8	108,8

o znacznym zróżnicowaniu klasy wyścigowej analizowanych koni. Duża zmienność powyższych cech mogła wywrzeć wpływ na wielkość współczynników korelacji i regresji.

WSPÓLZALEŻNOŚĆ MIĘDZY OCENĄ HODOWCY A WSPÓLCZYNNIKIEM POWODZENIA W WIEKU 2 I 3 LAT

Współczynnik korelacji między tymi cechami wyniósł $r = 0,306$. Wysokość tego współczynnika jest niska, co świadczy, że współzależność między oceną hodowcy a współczynnikiem powodzenia konia w wieku 2 i 3 lat jest mała, lecz wyraźna. Współczynnik regresji między tymi cecha-

mi wyniósł 0,89 i okazał się statystycznie istotny. Mała wartość współczynnika korelacji świadczy, że rzeczywiste wartości współczynnika powodzenia poszczególnych koni będą się znacznie różniły od teoretycznych, wyliczonych na podstawie równania regresji. Istotność współczynnika regresji wynika prawdopodobnie z dużej zmienności współczynników powodzenia.

WSPÓLZALEŻNOŚĆ MIĘDZY OCENĄ HODOWCY
A ŚREDNIĄ WYGRANĄ NA START W WIEKU 2 I 3 LAT

Współczynnik korelacji między tymi cechami wyniósł $r = 0,403$, co wskazuje, że korelacja między oceną hodowcy a średnią wygraną na start jest umiarkowana, a współzależność istotna. Współczynnik regresji między tymi cechami wyniósł $b = 3428,33$ i okazał się statystycznie istotny. Również wysoka zmienna średniej wygranej na start w wieku 2 i 3 lat nie pozwala na ułożenie równania regresji. Podobnie jak w poprzednim przypadku, mała wartość współczynnika korelacji świadczy, że rzeczywiste wartości średnich wygranych na start poszczególnych koni będą się znacznie różniły od teoretycznych, wyliczonych na podstawie równania regresji.

WSPÓLZALEŻNOŚĆ MIĘDZY OCENĄ HODOWCY
A SUMĄ WYGRANYCH W WIEKU 2 I 3 LAT

W tym wypadku współczynnik korelacji między tymi cechami okazał się najwyższy $r = 0,81$. Korelacja między oceną hodowcy a sumą wygranych w wieku 2 i 3 lat jest wysoka, a ocena zależności na podstawie korelacji — znaczna. Współczynnik regresji wyniósł $b = 79\ 642,32$ i okazał się statystycznie wysoko istotny.

Ponieważ współczynnik korelacji jest duży, a współczynnik regresji wysoko istotny, można obliczyć na podstawie równania regresji, jaką sumę powinien wygrać koń na torze wyścigowym w wieku 2 i 3 lat przy danej ocenie hodowcy. W wypadku oceny 4 suma ta wynosiłaby 50 847,92 zł. Ocena klasy wyścigowej na podstawie sumy wygranych jest, moim zdaniem, obciążona największym błędem, dlatego współczynnik korelacji między oceną hodowcy a sumą wygranych wypadł największy.

Reasumując można powiedzieć, że istnieje pewna współzależność między oceną źrebięcia przez hodowcę a jego późniejszą klasą wyścigową, mierzoną wyżej opisywanymi kryteriami. Generalnych wniosków nie można jednak wyciągnąć ze względu na małą liczebność analizowanego materiału i dużą zmienność cech, charakteryzujących klasę wyścigową konia.

DYSKUSJA — WNIOSKI

W literaturze można znaleźć prace traktujące o współzależności między budową konia wyścigowego a jego wartością użytkową. Neisser [2] podkreśla współzależność między szerokością klatki piersiowej, długością i formatem tułowia a wynikami prób dzielności na torze wyścigowym, określonymi w wadze handicapu generalnego. Pisał o tym również Dušek [1]. Patay [3] analizował związek między ciężarem ciała a osiągnięciami na wyścigach koni pełnej krwi angielskiej. Nie znaleziono w literaturze prac dotyczących wczesnej oceny pokroju źrebiąt w aspekcie ich późniejszej wartości użytkowej. Ujemną stroną opisywanego zagadnienia jest pewna subiektywność oceny źrebaka z jednej strony wobec obiektywności oceny jego wyników na torze wyścigowym. W konkretnym wypadku źrebięta opisywała jedna osoba, co poprawia nieco sytuację.

Jeśli chodzi o praktyczne zastosowanie w pracy hodowlanej opisywania i oceniania źrebiąt po urodzeniu, to sądzę, że ocena hodowcy może być wykorzystana jako pewna wskazówka w wychowie i treningu osobników z bardzo dobrymi ocenami. Także przy pewnej wprawie hodowca może na podstawie wstępnej oceny źrebięcia zmienić decyzję doboru jego matki do ogiera, jeśli nauswa się przypuszczenie, że dobór nie był trafny. Generalnie rzecz biorąc, w dzienniku urodzeń każdej stadniny koni powinny być opisy i ocena źrebiąt po urodzeniu — jako jeden ze składników dokumentacji hodowlanej. Dodatkowy aspekt tej sprawy, to możliwość przeprowadzania badań na większym materiale statystycznym.

LITERATURA

1. Dušek J.: Vědeché Práce WSChK Slatiňany, Bulletin 19, 1973, s. 1-28.
2. Neisser E.: Korrelative Zusammenhänge zwischen Phänotyp und Leistung beim Sportpferd. Archiv für Tierzucht, t. XIX, z. 1, 1976, s. 51-60.
3. Patay S.: Zusammenhang zwischen der Korpulenz und Rennleistung der Vollblüter, unter besonderer Berücksichtigung auf die Gewichtserlaubnis der Stuten. Doniesienie na 27 Zjeździe Europejskiej Federacji Zootechnicznej, Zürich, 1976.
4. Ruszczyc Z.: Metodyka doświadczeń zootechnicznych. PWRiL, Warszawa, 1970.
5. Wiadomości wyścigowe. Biuletyn Oficjalny PTWK Warszawa, 1962-1977.

М. Свидзиньска

ВЗАИМОЗАВИСИМОСТЬ ОЦЕНКИ АНГЛИЙСКОГО ЧИСТОКРОВНОГО
ЖЕРЕБЕНКА ПОСЛЕ РОЖДЕНИЯ И ЕГО РЕЗУЛЬТАТОВ
В БЕГОВЫХ ТЕСТАХ МОЩНОСТИ

Резюме

В некоторых заводах чистокровных лошадей коневоды описывают к оценивают жеребят через около 12 часов после рождения. Целью настоящего труда является проверка, существует ли какая-либо зависимость между предварительной оценкой жеребенка и его будущей исправностью на беговой дорожке.

В качестве исходного материала были приняты оценки, выставленные коневодом М. Свидзиньским двумстам пятидесяти жеребятам в 1954-1974 гг. в заводе Голеевко.

С помощью общеизвестных статистических методов исчисляли коэффициенты корреляции и регрессии между оценкой коневода (в баллах), с одной стороны, и а) коэффициентом продуктивности лошади в 2- и 3-летнем возрасте на беговой дорожке, б) средним выигрышем на старт в 2- и 3-летнем возрасте, в) суммой выигрышей в 2-и 3-летнем возрасте.

Статистический анализ оказался затруднительным ввиду значительной изменчивости параметров оценки беговых качеств испытуемых лошадей.

Тем не менее, установлена известная зависимость между ранней оценкой жеребенка и его будущим беговым классом. Самой высокой оказалась зависимость между оценкой коневода и суммой выигрышей в 2- и 3-летнем возрасте, а самой низкой — между оценкой коневода и коэффициентом успеха в 2- и 3-летнем возрасте.

В связи с этим можно заключать что оценка жеребенка непосредственно после рождения является полезной в племенном деле и поэтому должна составлять необходимый элемент обязующей племенной документации.

M. Świdzińska

RELATIONSHIP BETWEEN THE ESTIMATION OF ENGLISH
THOROUGHBRED FOAL AFTER BIRTH AND ITS RESULTS
IN RACE POWER TESTS

Summary

In some studs of thoroughbred horses the breeders describe and estimate foals within about 12 hours after birth. The aim of the present work was to ascertain, whether any relationship exists between the initial estimation of foal and its later power on turf.

As an initial material estimates given by the breeder M. Świdziński to 250 fols born in 1959-1974 at the stud Golejewko were used.

Correlation and regression coefficients between the estimates given by breeder (in scores) on the one hand and: a) coefficient of performance of 2- and 3-year

old horses on the racing path, b) mean winning for the start at the age of 2 and 3 years, c) sum of winnings at the age of 2 and 3 years, on the other.

The statistical analysis was difficult due to the fact of considerable variability of race value estimation parameters of the horses tested.

Nevertheless a certain relationship between the early estimation of foal and its later race class has proved. The highest proved to be the relationship between the breeder's estimate and the sum of winnings at the age of 2 and 3 years, the lowest — between the breeder's estimate and the coefficient of success at the age of 2 and 3 years.

It can be concluded that the estimation of foal immediately after birth is useful in the breeding work and therefore should constitute a component of the obligatory breeding documentation.